

hebben, daar

ar voor oogen
le God in Zijn
verbrengt; om
len verhooren.
het zeker, dat

alles, waarom

en wij, en wel
uttig is. Maar
n, dat hiertoe
t ons niet ge

tel van gebod,

dden aan Zijn
lles, wat men
it.

en het besluit.

ZIJT.

anspraak wóór

lden, onze aan-
a zullen onder-
God, die Zich

en, welken en
llen opwekken
te roepen.

G. B.

KUNST

ellen en schetsen
Calvin—Spieren-
Oordt, enz. Met
D. van Dijk en
s. — Uitgegeven
n.

ering hooren,
als zou „het
ijn tijd gehad
gevers Bosch
aan zijn.

g novellen en
op het huwe-
ren uit de in-
en verhande-
n, waarin ons
het huwelijks-
n, maar tevens
de er gouden

ren dat er nog
en dat al niet
at werd! Kleu-

ij bezoekt met
se gelegen zijn.
rijfster die een
an de landen
om de Middell-
d gebied en de
a worden, een

eid, dat ruime
d, dat aan de
m door hoogte
konde van het
dragelijke hitte
euwig blauwen
lei tot October
verfrisschend
zijn stralende
pmarsch in de
e Keurboekerij

erftochten ook
l vond zij on-
„De buigzame
de pluim van
ligheid der cy-
puntiae — dat
gelen, die het
Zee-gebied het
en vaste woon-
matigen arbeid
licht en genees-
e-olijfboom. Hij

dsche Zee land
dem, hij groeit
d. Slechts waar
n nog koud is,
paar slokken
Berber. Brood
arvan leeft de
Olijfolie, pru-
es, groenten in

ten, kinderen, werkmenschen, ouden van dagen, de moeder, torens en klokken, zee en rivieren, ze hebben allemaal op hun beurt gediend als onderwerpen voor een gemengden bundel.

Nu heeft een dergelijk boek ongetwijfeld veel voor. Al zouden er van de twaalf schetsen, bij wijze van spreken, maar vijf werkelijk goed zijn, dan nog is het de moeite waard den verzameldbundel te bezitten. En in de rij van dergelijke boeken maakt „Trou-riugh" wel een zeer goed figuur. De eene schets mag dan al beter zijn dan de andere, er wordt hier bijna zonder uitzondering goed werk gegeven. En dat kan lang niet van alle soortgelijke bundels gezegd worden!

Na de goede, concrete inleiding van Ds van Dijk opent de rij der schetsen met een verhaalfragment van Agni van der Torre: „De discussie in de kluis". Nu kan men het werk van Agni van der Torre in zooverre met dat van Wilma vergelijken: het moet iemand „liggen". Daarmee is het niet veroordeeld. Maar voor ons gevoel zijn de figuren in dit verhaal wat onwezenlijk, wat al te artistiek in hun liefkoosde fluweelen jasjes. Er wordt zooveel in gepraat. Er worden zooveel theorieën in verkondigd dat het leven wat op den achtergrond raakt.

Wel een groote tegenstelling hiermee vormt de bijdrage van Ada Tijmes-Jonkman, „Verklaard Uitzicht". Hier is de directe aanraking met het leven, een aanraking die pijn kan doen. Het gegeven van deze schets is ongewoon. Een jonge vrouw, die na zeven lange verloovingsjaren eindelijk zal gaan trouwen, komt in haar bruidsdagen tot de ontdekking dat een zeventienjarig leerlingetje van haar conversatieles voorbehoed-middelen gebruikt. Als ze er de moeder van het meisje mee in kennis stelt, schrijft deze in een correct briefje terug dat ze blij is, zoo'n verstandige dochter te hebben.

In haar grooten afkeer en ontreddeering komt Ruth tenslotte tot deze belijdenis: „Ik sta naast Jeanette Labó. Waarom heb ik altijd de grenzen geweten, en een kind als Labó niet? Dit is geen verdienste. Duizend remmen heb ik gehad. De beschutting van het ouderlijk huis... de herinnering aan Moeder — je geweten — — God! Het is een wonder, bewaard te zijn gebleven." Dit is een heel goede schets, fris en vlot geschreven.

Minder bewonderen we de bijdrage van G. Mulder, „Op hoenderpark „de Witte Leghorn". Er zijn aardige momenten in, maar de auteur overdrijft hier en daar. We kunnen niet gelooven dat het eene knechtje van het hoenderpark, een doodgewone min of meer ruwe jongen, tranen in de oogen krijgt van narigheid als de haas een van de kippen voor zijn vrouw gaat slachten!

„Het kind klopt aan", van Jo Kalmijn—Spierenburg is een in zuiveren stijl geschreven schets over het moederschap, dat tijdelijk afstand scheppen kan tusschen man en vrouw. Heel mooi en zuiver gezien is het, als de schrijfster Klaas Klokkenmaker de klokken stil laat zetten in den winkel, terwijl Jannetje in de achterkamer om het nieuwe leven worstelt. „Voor het eerst in zijn leven haat Klaas Klokkenmaker de klokken. Hij wil ze stil zetten, misschien is het vonnis daar-

door op te schorten. Hij kan nu begrijpen, waarom de klokken Jannetje altijd gehinderd hebben."

D. v. d. Stoep is verlegenwoordigd met een goede schets „Ons kind wordt gedoopt". Van der Stoep is onmiddellijk te herkennen. Al zou 't niet aan zijn vrouw Charlientje zijn, dan toch aan zijn eigen, nuchteren kijk op de dingen! De nuchterheid, die hem op onbarmhartige maar eerlijke manier laat vertellen hoe de doop van Karel grootendeels schuilt gaat onder banaliteiten en onbelangrijkheden. Maar die ons de dingen tenslotte duidelijk maakt als de schrijver zegt: „Het mensche-lijke contrasteert zoo sterk bij Gods barmhartige wonderdaden in Zijn kerk, die Christus bezig is te bouwen, en waaraan Hij ook Karel als een levende steen heeft toegevoegd. En op dat contrast stuiten wij altijd met een glimlach of met angst".

De schets „Schaduw en Licht" van Sjoerd Leiker is geschreven in een bezonken, rustigen toon, die af en toe associaties oproept aan Van Schendel. Deze bijdrage valt niet op door het gegeven. Maar dit proza, dat weinig dialoog behoeft, is op zichzelf opvallend genoeg om belangstelling te wekken voor den dichter en prozast Sjoerd Leiker.

Levensles, door Leentje M. Hagen is in zijn echtheid en eerlijkheid een der mooiste schetsen van het boek. De schrijfster heeft doorvoeld hoe verschillend in levenstonen een kloof maakt tusschen mensch en mensch. Een kloof die alleen overbrugd kan worden door eigen wil te verzaken en God alleen aan te hangen.

In de korte, goedgeschreven schets „Bij de gratie Gods" door Derk de Vries confronteert een handelaar, „un homme arrivé", zich op een donkeren zomerafavond met verleden en heden. Om tot de slotsom te komen dat hij woont in een huis dat hij niet gebouwd heeft. Er zit een gespannenheid in deze bladzijden, die suggereerend werkt.

De beide volgende bijdragen, „De tafel van veertien" door Rudolf van Reest, en „In Vaders leerschool" door Herm. Steg-gerda laten geen diepen indruk na. Het is ons niet te doen om „cijfers te geven", maar we meenen dat deze twee schetsen toch niet boven het middelmatige uitkomen.

Van Hendrika Kuyper—Van Oordt is er een schets, „Het scheeve juk". Mevrouw Kuyper—Van Oordt beschrijft hierin hoe gevaarlijk het is, als menschen van verschillende stand een huwelijk met elkaar aangaan.

Deze bijdrage verraaft weer duidelijk en direct het meesterschap van de schrijfster. In de uitbeelding van jonker Renger Roke van de Willigen, zijn ouders, zijn omgeving en coterie is mevrouw Kuyper—Van Oordt op haar best. Men zou zeggen, hier is zij in haar element. Maar de vraag rijst bij ons op: is de uitbeelding van Dientje Veneman, de dommeestochter, hier en daar niet wat geharageerd?

Dezer dagen lezen we juist ook de novelle „Heer Gillis Midavaine", die mevr. Kuyper—Van Oordt schreef als bijdrage in den bundel „Van hoepelrok en pruikentool." Het valt u onmiddellijk op, dat

1) Uitgave van G. F. Callenbach, Nijkerk.

ben." Altijd zijn de straten slecht, die in de groote havensteden naar zee leiden. Overal in deze haven-plaatsen vinden verdachte individuen een schuilhoek; zelfs de best georganiseerde politie kan niet alles bewaken wat er aan bruine en zwarte gezichten komt en gaat." (a.w. pag. 15.)

Deze eenheid van klimaat, van zeden en gebruiken, van leefwijze, moet een zeer bijzondere betekenis gehad hebben voor den rustigen voortgang van de prediking van den gekruisigden en opgestanen Heiland. Wij kunnen dit te beter beseffen als we acht geven op de ontelbare moeilijkheden die de zendelingen juist op dit punt hebben te overwinnen.

Het is voor Europeanen soms heel moeilijk om zich aan te passen aan het klimaat, dat op het zendingsterrein, dat speciaal voor onze kerken te bearbeiten is, zich doet gelden. Lang niet iedereen is geschikt voor een jarenlang verblijf in de tropen. Het brengt zijn eigenaardige moeilijkheden met zich mee, dat men op vele punten zich aan een andere leefwijze moet gewennen dan hier in Nederland het geval was.

Met dit alles hebben de apostelen op hun uitgestrekte zendingsreizen weinig moeite gehad. Waar zij ook kwamen, overal vonden zij dezelfde warmte- en koude-verschillen, waar zij ook verblijf moesten houden, overal vonden zij dezelfde spijs en drank. Waar zij ook arbeiden moesten, overal vonden zij dezelfde middelen om het lichaam tegen overmatige hitte en tegen te groote koude te beschermen.

Is het voor onze zendelingen vaak dringend noodzakelijk dat ze na een periode van werken in de tropen eenigen tijd verkeerden in een ander land, om weer „op verhaal" te komen, voor de apostelen, die door de landen van het Middellandsche Zee-gebied trokken, was dit niet noodig. Aanpassen behoefde men zich nergens. Wanneer aan het klimaat was niet noodig. Verandering van leefwijze behoefde men nimmer te overwegen. De

in deze buitengewoon mooie novelle de schrijfster toch veel meer in haar kracht is. Zij beweegt zich daar op een terrein dat geheel het hare is, met een gratie en charme die volkomen aansluiten bij het gegeven.

De laatste schets uit „Trou-riugh" is van de hand van P. J. Risseeuw. In „Afstand" beschrijft hij dat de oude Adriaan Visée voelt, hoe langzamerhand „de pinnen van zijn aardse huis worden losgemaakt".

Deze warm-geschreven schets ontroert. Voor ons is het aantrekkelijkste in het werk van Risseeuw dat hij zijn personen zoo direct beschrijft vanuit hun geloofsleven. Wat bij een ander misschien „opgelegd" zou aandoen, is bij hem volkomen natuurlijk en echt. En dat brengt zijn werk, ook in deze fijne schets, zoo dicht bij ons.

De ballade van Martien Beversluis, „Liefde in 't Zeeuwsch", waarmee de bundel besluit, is wel aardig, maar doet wat vlak aan.

De uitvoering van het boek is, voor zoover het de band betreft, heel mooi. De illustraties van A. Molenaar kunnen we niet zoo waardeeren.

M.

GR. GILHUIS—SMITSKAMP.

GEESTELIJKE ADVIEZEN

(Alle inzendingen, deze rubriek betreffende, aan Ds D. van Dijk, Akkerstraat 26, Groningen.)

„Niet overdrijven".

I.

In den laatsten tijd wordt telkens gewaarschuwd voor eenzijdigheid en overdrijving.

„Ja," zegt men dan, „'tis wel goed, dat daar eens op gewezen wordt, maar — men moet dat niet te ver drijven, men moet niet eenzijdig worden, want overdrijving is altijd de moeder van ketterijen."

„Het is goed," zegt men, „dat op de waarde van het verbond gewezen wordt, maar gij moet ook op andere dingen letten; de verkiezing is er immers ook."

„Het is noodig," zegt men, „dat gij u wacht voor wereldgelijkvormigheid, maar ziet toe, dat gij niet geraakt tot doopersche mijding."

„Niet te ver gaan, niet eenzijdig worden."

Niet waar, dat klinkt behartigingswaard.

En toch meen ik, dat er tegen deze roedeneering groote bezwaren zijn in te brengen.

Heel kort kan ik dat bezwaar aldus onder woorden brengen: „Op een goeden weg kan men nooit te ver gaan. Als iemand, doorlopende op den weg, dien hij insloeg, tenslotte verkeerd uitkomt, dan deugt die weg van het begin af reeds niet."

Indien uitwerking en doorvoering van een beginsel tot eenzijdigheid voert, dan is dat beginsel niet zuiver geweest."

...

Ik wil, om duidelijk te maken wat ik bedoel, een voorbeeld geven.

apostelen die krachtens geboorte en opvoeding de zeden en gebruiken van hun landslieden kenden, behoefden nimmer verontrust te zijn dat zo met de zeden van andere landen en volken in conflict zouden komen.

Kunnen onze zendingsarbeiders in de meeste gevallen eerst nuttig en gezegend werk verrichten als zij zich terdege op de hoogte gesteld hebben van de adat van het volk waar zij het evangelie zullen uitdragen, en moet er moeizame en langdurige studie vooraf gaan om daarin eenig inzicht te krijgen, een dergelijke voorbereiding was voor de eerste predikers van het evangelie niet zoozeer noodig. Zij konden voortgaan van het eene land naar het andere, en van de eene volksgroep naar de andere zonder dat er bepaalde moeilijkheden waren te overwinnen.

Maar dan moeten wij hierin ook zien dat God, Die de Schepper is van alle dingen, in den ochtendstond van de schepping de gebieden van de Middellandsche Zee reeds zoodanig heeft geformeerd, dat in de volheid des tijds de apostelen ongehinderd zouden kunnen voortwerken met de blijde boodschap der zaligheid en dat deze mannen daarin ongestoord zouden kunnen bezig zijn.

En zoo wordt ons dus ontdekt, als wij letten op deze eenheid van klimaat en van levensgewoonten in dit gebied, dat de Onzienlijke en de alleen wijze God niet slechts de Schepper is van alle dingen, maar dat Hij ook naar Zijn voorzienig bestel bij de schepping de mogelijkheden in Zijn wereld gelegd heeft om in het keerpunt van de menschelijke geschiedenis, in den tijd na de uitstorting van den Heiligen Geest het evangelie van Gods Zoon haastig verder te kunnen dragen tot aan de „einden der aarde".

D.

H. M.

Daar is de deugd der zuinigheid en de de ondeugd der gierigheid.

Nu is het voor veler besef zóó, dat gierigheid te ver gedreven zuinigheid is, dat iemand, die op het pad der zuinigheid doorloopt, tenslotte aanlandt bij het station gierigheid.

Maar dat is niet juist.

Zuinigheid en gierigheid zijn geen in graad verschillende dingen, maar zij zijn in beginsel totaal onderscheiden.

Een zuinig mensch is het er om te doen zijn geld zoo nuttig mogelijk te besteden.

Een gierigaard stelt zich ten ideaal zooveel mogelijk geld te vergaderen en te behouden om zich in het bezit daarvan gelukkig te gevoelen.

Die twee dingen zijn naar hun aard zoo verschillend, dat het één uit het ander niet voortkomen kan.

Als iemand, die door zichzelf en door anderen, voor zuinig gehouden werd, door toespitsing van zijn levenshouding tot klaarblijkelijke gierigheid komt, dan kunt ge er zeker van zijn, dat hij van het begin af „gierig” geweest is.

Eigenlijk ligt dat toch ook voor de hand.

Hoe zou ooit een deugd zoover gedreven kunnen worden, dat het een ondeugd wordt?

Wie dat aanvaardt, die geeft daarmee toe, dat deugd en ondeugd zich bewegen in dezelfde richting, terwijl zij inderdaad twee, precies aan elkander tegengestelde kanten uitgaan.

De ééne (de deugd) naar God toe, de andere (de ondeugd) van God af.

Zoo nu gaat het met alle dingen. Wie zich beweegt in de goede richting, kan nooit te ver gaan.

Bijvoorbeeld: de quaestie van de wereldgelijkvormigheid. Wie wil leven naar het Woord van God erkent ook het natuurlijke leven als Gods Schepping en gelooft, dat de bedoeling van Christus' werk is „de vernieuwing, de herstelling van heel Gods wereld.” Zij zonderen zich daarom niet af, maar zien het als hun roeping, als medewerkers van Christus, hêél het leven te brengen onder de heerschappij van het Koninkrijk der hemelen; wetenschap en kunst, staat en maatschappij.

De dooperschen daarentegen maken een tegenstelling tusschen natuur en genade. Heel de bestaande wereld gaat onder, verdwijnt; daarvoor in de plaats komt een geheel andere, een nieuwe wereld; vrucht van Christus' arbeid.

Daarom moet de geloovige zich met deze wereld niet bemoeien. Dat is toch een verloren zaak.

De gemeente behoort, naar dooperschen inzicht, zich geheel van de wereld te separeren, om als een groep van louter heiligen, geheel haar eigen leven te leven, ook in politiek en sociaal opzicht.

Wie deze twee beginselen naast elkaar legt, ziet onmiddellijk, dat wij, door overdrijving van het Schriftuurlijk standpunt nooit tot doopersche mijding zullen kunnen komen.

Wij zeggen: „de wereld moet voor Christus veroverd”.

De dooperschen zeggen: „de wereld moet door ons aan haar lot overgelaten worden”.

Wanneer wij dus leven uit Calvinistisch, Gereformeerd, Schriftuurlijk beginsel, klaar en consequent, ja, dan zullen wij ons zeker wel eens van bepaalde dingen onthouden; b.v. bioscoop, schouwburg en dergelijke; maar dat doen wij dan niet, omdat wij kunst en techniek, zooals die in de wereld bloeien, als zoodanig verwerpelijk achten, maar omdat deze dingen, in dezen concrete vorm, zich zoo aan ons voordoen, dat wij het onmogelijk achten met een goede consciëntie daaraan deel te nemen; omdat wij meenen, dat wij daardoor deelnemen aan de zonde en zodoende de kracht verspelen, die wij noodig hebben, juist om de wereld voor Christus te winnen.

De onthouding der dooperschen is gericht op het prijsgeven van de wereld; De Gereformeerde onthouding bedoelt juist het zichzelf gaaf houden tot wereldoverwinning.

Nooit moet daarom de waarschuwing in dezen vorm gesteld: „ga niet te ver, kom niet tot doopersche mijding”.

Maar zóó moeten wij zeggen: „Geef u goed rekenschap van uw roeping, die gij tegenover de wereld hebt, naar Schrift en belijdenis; laat daardoor uw leven beheerschen.”

Dan kan het wel eens zijn, dat iemand zich onthoudt van iets, waarvan ik meen, dat ik er wel aan deelnemen kan, maar dan heeft dat met doopersche mijding niets te maken.

Heel die moraal: „niet ver gaan in deze of die richting,” deugt niet.

Wij moeten leeren te leven uit het zuivere principe.

Het gaat niet om het „te ver”, of „niet ver genoeg”, of „juist van pas”.

Het gaat om de richting, waarin ik ga. Is die richting juist, dan kan ik niet verkeerd uitkomen.

Den volgenden keer hoop ik dat nog op een bepaald punt toe te passen.

D. v. D.

HET BOEK VAN DE WEEK

Gedenkboek Effatha 1888—1938.

In de rubriek: Het boek van de week, worden meestal boeken besproken, die geschreven zijn door iemand die een scherpen blik heeft op, of een duidelijke uiteenzetting geeft van een of ander vraagstuk; of ook boeken, die voor ons christen-volk van zoodanige beteekenis zijn, dat ze het waard zijn, daarop eens speciaal de aandacht te vestigen.

Toch kan het ook goed zijn, voor een enkelen keer in deze rubriek eens iets te zeggen over een boek dat nu eens niet geschreven werd door een deskundige op een of ander gebied, maar dat ons een overzicht geeft en een typeering van verschillende menschen, die op het gebied van Christelijke barmhertigheid baanbrekend werk verricht hebben. Wij hebben het oog op het gedenkboek, uitgegeven ter gelegenheid van het vijftig-jarig bestaan van de vereniging Effatha (Vereniging tot Christelijke opvoeding en onderwijs van doofstomme kinderen en jongelieden).

In October 1938 heeft Effatha dit gouden jubileum gevierd, in samenkomsten, die daartoe belegd waren en waar o.a. gesproken werd door den tegenwoordigen voorzitter van Effatha: Prof. L. H. v. d. Meiden, Hoogleeraar aan de Theol. School van de Christ. Geref. Kerk, door den Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, zijne Excellentie Prof. Dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, en door Prof. Dr. K. Schilder. Niet alleen werden echter herdenkingssamenkomsten gehouden, ook werd een gedenkboek uitgegeven, waarin naast de redevoeringen die toen uitgesproken werden, ook vele foto's werden bijeengebracht en verschillende artikelen werden opgenomen, die een duidelijk beeld geven van den arbeid die op dit gebied werd verricht.

Nederland heeft den persoon van Daniël Guyot, de eerste die voor het onderwijs aan doofstommen gegeven, zich hier in Holland interesseerde, geëerd door een eenvoudig borstbeeld voor hem op te richten in Groningen, de stad, waar deze Waalsche predikant in 1790 het doofstommenonderwijs begon met aanvankelijk 13 leerlingen. Maar het heeft na 1790 nog bijna een eeuw geduurd voordat werkelijk de noodzaak tot het geven van christelijk onderwijs aan doofstommen scherp en duidelijk gevoeld werd.

Wij moeten hier even denken aan den moeilijken strijd van Christelijk Nederland in de tweede helft van de 19e eeuw: de strijd voor de school met den Bijbel en de strijd voor het christelijk onderwijs. Aan de doofstomme en de blinde kinderen denkt aanvankelijk niemand. Of: liever gezegd: men denkt wel aan hen, maar men heeft de handen vol, meer dan vol met de verzorging van hen, die gezond van lijf en leden zijn. Vele opofferingen moet men zich al getroosten; de onderwijzers bij het christelijk onderwijs kunnen slechts een gering salaris ontvangen; scholen kunnen slechts met groote moeite in stand worden gehouden.

Maar toch — ook aan de doofstommen en blinden en misdeelden wordt gedacht.

„De man, die wij in deze beweging dan moeten noemen, is de latere Professor L. Lindeboom, toen nog predikant in Zaandam. Hij is het die het eerst de bazuin blaast over onze velden. Dat doet hij met lust; het is werk naar zijn aanleg en karakter. En rusten doet hij niet totdat hij een leger bijeen heeft, al is het ook maar klein. Voortvarend, moedig, ja uitdagend als hij is, gaat hij er op uit, om in zijn Zaanse land en rondom in de dorpen, waar de blijde boodschap een vergeten woord was geworden, het heil des Heeren uit te roepen. Debatten heeft hij gezocht, scheldwoorden noch keistenen heeft hij gevreesd.

Gewoon zijn preek te laten aansluiten aan het leven, aan de werkelijkheid, en nooit te eindigen in klacht, wordt hij al sterker gegrepen door den eisch van het groote mededoogen van Christus en Zijn kerk voor al wat zwak is en krank en bezocht. Zoo wordt hij de stichter van de vereniging tot Christelijke verpleging van krankzinnigen (Veldwijk en verdere inrichtingen). Wijder reikt echter zijn blik. Wat doen wij voor onze blinden en doofstommen, voor wie het profetisch woord des Heeren toch ook zijn beloften heeft? Er dient gehandeld, er moet een vereniging komen, één of meer. En die moeten scholen stichten. (a.w. pag. 56.)

Aangevuurd en opgewekt door het woord van den Zaanse pastor zijn toen op den zeven-ten October van het jaar 1888 te Utrecht ongeveer veertig personen, zoowel afgevaardigden van kerkeraden als particulieren samengekomen, uit bijna alle oorden van het land, „tot de oprichting van een vereniging, eenigermate gelijk aan „Veldwijk”, en tot uitvoering van het plan der vereniging, de stichting n.l. van een Christelijk Instituut voor doofstomme en blinde kinderen”.

Met ontroering leest men de bladzijden in het Gedenkboek, die daarover handelen. Wat hebben deze mannen een groot geloof getoond, toen zij met hun krachten en gaven, als medewerkers Gods, ook voor deze armen en misdeelden wilden werken, opdat ook de tong van den stomme zou

kunnen worden losgemaakt en met den mond belijden zou ter zaligheid.

Prof. Schilder heeft daarop in zijn herdenkingsrede zeer nadrukkelijk gewezen:

„Zoo wilden ook de vaders van Effatha, staande tegenover de ellendigen, die toegesloten zijn van mond, en oor en oog... naar den geopenbaarden regel te werk gaan. Zij wilden, zoover het binnen hun vermogen viel, alle „toegesloten”, „openen”, opdat het Woord Gods, dat ook hen tot zaligheid roept, mocht ingaan tot in de „binnenste deelen” van het hart, ook bij de „toegesloten” naar oog, oor en mond. En zie, nu nemen zij de „toegesloten” bij de hand, en ze wringen de poorten van oor en mond open, zóó ver „als 't God gebengt”, opdat toch maar de vaste regel van Gods ingaan tot des menschen binnenste, zijn gang hernemen kunne. Hier is geen eigenwilligheid, die speculeert op Gods Almachtigheid, doch gehoorzaamheid, die den weg der middelen volgt. Niets anders wil zij weten, dan enerzijds de aanbidding van de vrijmacht, die toesluit, waar Hij wil en van de almacht, die binnen komen kan, ook waar alle poorten voor den mensch op het nachtslot zitten, en anderzijds de onderworpenheid van den zwakken medewerker Gods, die niet vegeteert op slechts bij God bekende mogelijkheden, doch alleen maar zich baseert op den hem geopenbaarden regel. Wetende, dat Gods onoverwinnelijke genade sterker is dan de poort van oog en oor, en dat haar communicatie niet hangt aan tong en mond, zetten Gods knechten die deuren toch open, zoover 't maar even kan; want al is God niet gebonden aan den regel, wij menschen zijn het wel. Wij zijn het steeds en overal. Wat in 1888 ondernomen werd, wil niets anders zijn dan een in de kracht van Christus' opstanding ondernomen actie van medewerking in gehoorzaamheid in den zelfden strijd, dien Christus als de tweede Adam eens op aarde, en thans nog van den hemel uit te voeren heeft: den strijd tusschen God en satan. (a.w. pag. 36, 37.)

En na 50 jaren kan er feest gevierd worden. Na vijftig jaren komen vele vrienden en vriendinnen van „Effatha” samen om te gedenken de groote dingen die de Heere gedaan heeft. De Heere heeft zijn zegen geboden en geschonken over wat in het geloof werd ter hand genomen.

Zeker, teleurstellingen zijn niet uitgebleven. Men heeft veel moeilijkheden moeten overwinnen om geschikte gebouwen te vinden bij het groeiend aantal kinderen waarvoor christelijk doofstommenonderwijs begeerd werd. Eerst werd het onderwijs gegeven in een pand te Leiden, later in Dordrecht, terwijl thans de gebouwen van de vereniging „Effatha” gelegen zijn in Voorburg. Men heeft het ook moeilijk gehad met het vinden van geschikte onderwijskrachten. Naarmate het werk zich uitbreidde, moesten er steeds meer onderwijzers komen. Men moest ook gespecialiseerde leerkrachten hebben. De klassen moesten zoo klein mogelijk gehouden worden, omdat het onderwijs voor deze kinderen grotendeels hoofdelijk moet zijn.

Men heeft het ook zwaar gehad om de financiële moeilijkheden te overwinnen. Men moest zeer voorzichtig zijn bij noodzakelijke uitbreiding. Men moest terdege de kosten overrekenen, voordat men met de uitvoering van nieuwe bouwplannen kon beginnen en men moest soms zeer drastische bezuinigingsmaatregelen gaan toepassen, maar ondanks al die moeiten en zorgen, ondanks al die problemen en teleurstellingen, waarmee de vereniging te maken kreeg, zat er groei in dezen arbeid.

Begonnen met vier leerlingen in 1891, werd de school van „Effatha” in 1937 door 134 leerlingen bezocht. Men begon in 1891 met één onderwijzer, die aan de eerste kinderen het heele onderwijs heeft moeten geven, terwijl hij bovendien, met zijn vrouw, belast was met de zorgen van de huishouding.

Thans zijn er in 't geheel 19 leerkrachten, terwijl in het internaat de huisvader en huismoeder worden bijgestaan door 11 leden van het huishoudelijk personeel, waarnaast nog een aantal hulpkrachten is aangesteld.

In het eerste boekjaar kwam aan contributie in f 962,04; in 1937 een bedrag van f 24.327,19. Het totaalbedrag van de contributies, giften, collecten, couponboekjes, prentbriefkaarten, algemeene ondersteuningskas bedraagt over die 50 jaar: f 618.380,60. De Penningmeester der vereniging, de heer A. Schilder, teekent daarbij dit aan:

Al deze sommen zijn bijeengebracht uit heel kleine bedragen. Zij werden ook bijeen gebracht zonder eenige tegenprestatie. Zij werden bijeengebracht door ons Christen-volk, dat verstond een taak en plicht te hebben jegens de zoo zwaar bezochte doofstomme kinderen. Drijfkracht was de overtuiging, dat ook voor deze kinderen in vervulling moet gaan de noodiging van Christus: „Laat de kinderen tot Mij komen”. Ons volk heeft verstaan den oproep van het eerste beest, dat in zijn eerste proclamatie verklaarde, dat een opvoeding naar het verbond Gods, allereerst, en in alles, noodig is. (a.w. pag. 105.)

Prof. v. d. Meiden vertelt iets van de liefde die soms openbaar werd voor het werk van deze vereniging en van de giften, die daarvan weer het gevolg waren:

„Ik had gesproken te... Een slagerajongen kwam na afloop en teekende op het uitgereikte biljet voor een contributie van f 10,— per jaar. Dat is te veel, zei ik. Maar ditmaal was mijn woord vergeefsch. — Ik had gesproken te..., stond gereed om in den trein te stappen. Daar komt iemand het perron opdraven;

hij ziet me, Hij was bij omgekeerd, gedraaid en

Zoo is de wonderlijk jonge levens ook een rijke Gods kerk in waakte liefde. Tegelijk, naar G. ontving. (a.w.)

Zoo kon de dit gedenkboek die thans is

De Heere telijk barmhertig verder. Hij het personeel

En Hij geven vrouwen in Gods koninkrijk en in hun D.

UIT EN S

Ros

Wellicht in berg in raad der Pr een aanhalig schen hissch kelijk blad heilige kalla de Heere u verbeiden Z Christus ge Herder, een

Het is on hier op de senberg eel zijn „Protes het „toppu lopen naa

Deze erri verschillen leerd. De sa niet gewelc text van een die in bijna De uitdruk genstanders maar zij is Natuurlijk! Meiser b

„Wij willer nationale k worden”. toorn opge schop, die vrij van Ro de serie art schreven)

zijn zeer d ven naar bedoeld; 1 frei”, maar bruktten kerk altij

De Luther door hen der kerkel maar teger freie” Duis zulk een

Maar Ros artikel van verheft zi vraag: Be toonaange kracht, of opperhoof

Bedenke mann's v (Wilhelm Gerner), d van Meise der belijd naamst om een li

het: Is I Evangelis Wat de deugdelij beschuldig volledig maar me

Evange het voorb weer in Rooms